

T.C.
SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

AYDIN DİDİM BELEDİYESİ

2021 YILI SAYIŞTAY DENETİM RAPORU

Ekim 2022

Tel : 90 (312) 295 30 00
Fax : 90 (312) 295 48 00

www.sayistay.gov.tr
sayistay@sayistay.gov.tr

İnönü Bulvarı No: 45
06520 Balgat-Çankaya/ANKARA

İÇİNDEKİLER

1.	KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ.....	1
2.	KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU.....	9
3.	SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU	9
4.	DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI.....	10
5.	İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	10
6.	DENETİM GÖRÜŞÜ.....	12
7.	DENETİM BULGULARI.....	12
8.	EKLER.....	22

TABLULAR LİSTESİ

Tablo 1:Personel Durumu	3
Tablo 2:2021 Yılı Bütçe Giderleri ve Ödenekler Tablosu	4
Tablo 3:2021 Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu	4
Tablo 4:2021 Yılı Bütçe Giderleri Tablosu.....	5
Tablo 5:Bütçe Gelirlerinin 3 Yıllık (2019-2021) Seyri.....	5
Tablo 6:Bütçe Giderlerinin 3 Yıllık (2019-2021) Seyri.....	6
Tablo 7:Belediyenin Doğrudan Hissedarı Olduğu Şirketler	7
Tablo 8:Çevre Temizlik Vergisi Bina Grup ve Dereceleri	14
Tablo 9:Çevre Temizlik Vergisi Bina Grupları.....	15
Tablo 10:2020 Yılı Personel Giderlerinin Gerçekleşen Gelirlere Oranı	18

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular

Herhangi bir denetim bulgusu tespit edilmemiştir.

B. Diğer Bulgular

1. Bazı İşyerleri İçin Çevre Temizlik Vergisi Mükellefiyeti Tesis Edilmemesi
2. Çevre Temizlik Vergisinin Hesaplanmasında Esas Olan Bina Derecelerinin Belirlenmemesi
3. İlan ve Reklam Vergisi Mükellefi Bazı İşletmelerin İlan ve Reklam Vergisi Tahakkuklarının Yapılmaması
4. İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatı Olmaksızın Faaliyet Yürüten İşletmeler Bulunması
5. Personel Giderlerinin Yasal Sınırı Aşmasına Rağmen Geçici İşçi İstihdam Edilmesi
6. Kalkınma Ajansı Paylarının Aktarılmaması
7. Bütçe İçi İşletmelerin İktisadi ve Ticari İşleri için Ayrılan Ödeneğin Bir Özel Hesaba Aktarılarak Kullanılmaması

---

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

Belediyeler, Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 127'nci maddesinde, belediye halkının mahalli müşterek ihtiyaçlarını karşılamak üzere kuruluş esasları kanunla belirtilen ve karar organları seçimlerle oluşturulan kamu tüzel kişileri olarak tanımlanmıştır. Belediyelerin kuruluş, görev ve yetkilerinin yerinden yönetim ilkesine uygun olarak kanunla düzenleneceği Anayasa'da hüküm altına alınmıştır.

Didim Belediyesi 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 3'üncü maddesinde yer alan sınıflandırma çerçevesinde, genel yönetim kapsamında yer almakta olup faaliyetlerini 5216 sayılı Büyükşehir Belediye Kanunu, 5393 sayılı Belediye Kanunu ve 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun verdiği yetki ve sorumluluklar çerçevesinde yürütmektedir. Belediye, büyükşehir belediyesi sınırları içinde kalan bir ilçe belediyesidir ve belediyenin sınırları, bulunduğu ilçenin mülki sınırlarıdır.

Kamu İdaresinin temel mevzuatı 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu ile 5393 sayılı Belediye Kanunu olup bu Kanunlarda kurumun görev, yetki, sorumlulukları ile organları, teşkilatı, bütçe ve denetimi gibi temel hususlar düzenlenmektedir. Bununla birlikte görev, yetki, imtiyaz ve sorumlulukları diğer ilgili kanun ve yönetmeliklerde de düzenlenmiştir.

5216 sayılı Kanun'un 7'nci maddesinde, büyükşehir belediyelerinin ve büyükşehir ilçe belediyelerinin görev ve yetkileri ayrıntılı bir şekilde sayılmıştır. Söz konusu görev ve yetkiler genel olarak 5393 sayılı Kanun'da belirtilen görev ve yetkilerin paylaşımından ibarettir. Büyükşehir kapsamındaki belediyeler arasında hizmetlerin yerine getirilmesi bakımından uyum ve koordinasyonun büyükşehir belediyesi tarafından sağlanması da hüküm altına alınmıştır. Büyükşehir belediyelerinin, kendi sınırları içerisinde yer alan ilçe belediyelerinin imar uygulamalarını denetleme yetkisi bulunmaktadır. Bunun yanı sıra, büyükşehir ve büyükşehir ilçe belediyeleri hakkında 5393 sayılı Kanun'da yer verilen yetki, imtiyaz ve muafiyetlerin geçerli olduğu da mezkûr Kanun'da belirtilmiştir.

5393 sayılı Kanun'un 14'üncü maddesinde, belediyelerin mahalli müşterek nitelikte olmak şartıyla; kentsel altyapı, çevre sağlığı, temizlik, katı atık, zabıta, itfaiye, mezarlıklar, park ve yeşil alanlar, konut, kültür ve sanat, öğrenci yurtları, sosyal hizmetler, nikâh ve benzeri hizmetleri yapacağı veya yaptıracığı bunun yanı sıra devlet okullarının ve mabetlerin tüm

---

ihtiyaçlarını karşılayabileceği, sağlıkla ilgili tesisler açabileceği, sporu teşvik edebileceği ve gıda bankacılığı yapabileceği hüküm altına alınmıştır.

5393 sayılı Kanun'un 15'inci maddesinde; belde sakinlerinin mahalli müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla her türlü faaliyet ve girişimde bulunmak, yönetmelik çıkarmak, belediye gelirlerini tahsil etmek, temiz su atık su tesisleri kurup işletmek, ulaşım hizmetlerini görmek, ticari hayata katkı sağlamak gibi yetki ve imtiyazlar sayılmıştır.

Merkezi idarenin, mahalli hizmetlerin idarenin bütünlüğü ilkesine uygun şekilde yürütülmesi, kamu görevlerinde birliğin sağlanması, toplum yararının korunması ve mahalli ihtiyaçların gereği gibi karşılanması amacıyla mahalli idareler üzerinde idari vesayet yetkisine sahip olduğu Anayasa'da hüküm altına alınmıştır. Bu idari vesayet yetkisi denetim ve soruşturma konularında İçişleri Bakanlığı tarafından, yönetsel konularda ise Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından kullanılmaktadır.

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

5393 sayılı Kanun'a göre ilçe belediyesinin organları; belediye meclisi, belediye encümeni ve belediye başkanıdır.

Didim Belediyesinin karar organı olan Didim Belediye Meclisi, biri Belediye Başkanı olmak üzere 26 üyeden oluşmaktadır.

Belediye teşkilâtı; norm kadro esaslarına uygun olarak yazı işleri, mali hizmetler, fen işleri ve zabıta birimlerinden oluşmaktadır. Beldenin nüfusu, fiziki ve coğrafi yapısı, ekonomik, sosyal ve kültürel özellikleri ile gelişme potansiyeli dikkate alınarak, norm kadro ilke ve standartlarına uygun olarak gerektiğinde sağlık, itfaiye, imar, insan kaynakları, hukuk işleri ve ihtiyaca göre diğer birimler kurulabilmektedir. Bu birimlerin kurulması, kaldırılması veya birleştirilmesi belediye meclisinin yetkisi dâhilindedir.

Belediyelerdeki tüm kadrolara yapılacak olan atamalar kanun ve yönetmeliklerde belirtilen kriterlere uygun olarak belediye başkanı tarafından yapılmakta, birim müdürlüğü ve üstü yönetici kadrolarına yapılan atamalar ilk toplantıda belediye meclisinin bilgisine sunulmaktadır. 5393 sayılı Kanun'a istinaden belediye başkanı, zorunlu gördüğü takdirde, beldenin nüfus sayısına göre en çok dört belediye meclis üyesini belediye başkan yardımcısı olarak görevlendirebilmektedir.

Didim Belediyesinin teşkilat yapısında, doğrudan Başkana bağlı 16 birim belirlenmiştir.

Bunlar Özel Kalem, Yazı İşleri Müdürlüğü, Mali Hizmetler Müdürlüğü, Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü, Fen İşleri Müdürlüğü, Park ve Bahçeler Müdürlüğü, Hukuk İşleri Müdürlüğü, Destek Hizmetleri Müdürlüğü, İnsan Kaynakları ve Eğitim Müdürlüğü, İmar ve Şehircilik Müdürlüğü, Yapı ve Kontrol Müdürlüğü, Emlak ve İstimlak Müdürlüğü, Zabıta Müdürlüğü, Temizlik İşleri Müdürlüğü, Çevre ve Kontrol Müdürlüğü, Sağlık İşleri Müdürlüğü'dür. Başkana bağlı memurlar arasından atanan üç başkan yardımcısı, memur kökenli başkan yardımcısı, meclis üyeleri arasından atanan iki başkan yardımcısı görev yapmaktadır. Belediyenin 16 hizmet birimi, alan ve amaçlarına göre ilgili başkan yardımcılığına bağlıdır.

Belediye hizmetlerinin yerine getirilmesinde memur, sözleşmeli personel ve işçiler çalıştırılmaktadır. Çalıştırılan belediye personeline ilişkin bilgiler tabloda detaylandırılmıştır.

Tablo 1:Personel Durumu

Personel İstihdam Türü	İhdas Edilmiş Norm Kadro Sayısı	Dolu Kadro Sayısı
Memur	219	49
Sözleşmeli Personel	1	1
Kadrolu İşçi	109	271
Geçici İşçi	528	0
Toplam	857	321
696 Sayılı KHK Uyarınca Çalıştırılan Personel	359	335

Belediyenin doğrudan ve/veya dolaylı hissedarı olduğu toplam 2 şirket bulunmaktadır.

1.3. Mali Yapı

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 12'nci maddesine göre, genel yönetim kapsamındaki idarelerin bütçeleri içinde mahalli idareler bütçeleri de sayılmış, mahalli idare bütçesi, mahalli idare kapsamındaki kamu idarelerinin bütçesi olarak tanımlanmıştır. Bütçe işlemleri Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre yürütülmektedir.

Bütçe; belediyenin stratejik planına ve performans programına uygun olarak, analitik bütçe sistemine göre belediye başkanı tarafından hazırlanan, mali yıl ve izleyen iki yıl içindeki gelir ve gider tahminlerini gösteren, gelirlerin toplanmasına ve harcamaların yapılmasına izin veren ve belediye meclisince kabul edilen bir karardır. Bu kapsamda Didim Belediyesi, faaliyetlerini ilgili mali yılı bütçesi ile verilen ödenekler ile yürütmektedir.

Didim Belediyesinin 2021 yılı bütçe ödenekleri, tahmini bütçe gider ve gelirleri ile gerçekleşme rakamları aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir.

Tablo 2:2021 Yılı Bütçe Giderleri ve Ödenekler Tablosu

Ekono mik Kod	Giderin Türü	Geçen Yılda n Devre den Öden ek	Bütçe İle Verilen Ödenek	Ek ve Olağanü stü Verilen Ödenek	Aktarmayla		Ödenek Toplamı	Bütçe Gideri Toplamı	Ödenen Bütçe Gideri	İptal Edilen Ödenek	Sonra ki Yıla Devre den Öden ek
					Eklene n (+)	Düşülen (-)					
01	PERSONE L GİDERLER İ	0,00	39.425.00 0,00	11.699.0 00,00	1.279.00 0,00	371.500,0 0	52.031.50 0,00	48.043.80 6,01	48.043.80 6,01	3.987.69 3,99	0,00
02	SOSYAL GÜVENLİ K KURUML ARINA DEVLET PRİMİ GİDERLER İ	0,00	8.164.000 ,00	2.662.00 0,00	276.500, 00	1.412.000 ,00	9.690.500 ,00	9.319.170 ,91	9.319.170 ,91	371.329, 09	0,00
03	MAL VE HİZMET ALIM GİDERLER İ	0,00	55.317.00 0,00	41.290.0 00,00	21.433.5 00,00	13.079.50 0,00	104.961.0 00,00	93.147.66 6,17	93.147.66 6,17	11.813.3 33,83	0,00
04	FAİZ GİDERLER İ	0,00	1.337.000 ,00	1.010.00 0,00	676.000, 00	507.000,0 0	2.516.000 ,00	2.515.693 ,32	2.515.693 ,32	306,68	0,00
05	CARİ TRANSFE RLER	0,00	1.834.000 ,00	548.000, 00	223.000, 00	567.000,0 0	2.038.000 ,00	1.770.667 ,89	1.770.667 ,89	267.332, 11	0,00
06	SERMAYE GİDERLER İ	0,00	19.328.00 0,00	25.250.0 00,00	7.162.00 0,00	4.158.500 ,00	47.581.50 0,00	47.150.56 3,18	47.150.56 3,18	430.936, 82	0,00
07	SERMAYE TRANSFE RLERİ	0,00	1.000,00	0,00	0,00	0,00	1.000,00	0,00	0,00	1.000,00	0,00
09	YEDEK ÖDENEK LER	0,00	11.594.00 0,00	0,00	0,00	10.954.50 0,00	639.500,0 0	0,00	0,00	639.500, 00	0,00
TOPLAM		0,00	137.000.0 00,00	82.459.0 00,00	31.050.0 00,00	31.050.00 0,00	219.459.0 00,00	201.947.5 67,48	201.947.5 67,48	17.511.4 32,52	0,00

Didim Belediyesinin 2021 mali yılı bütçesi ile 137.000.000,00- TL ödenek öngörülmuş olup yıl içinde eklenen ödenekle birlikte 2021 yılı ödenek toplamı 219.459.000,00 TL olmuştur. Yıl içinde 201.947.567,48 TL bütçe gideri yapılmış, 17.511.432,51TL ödenek iptal edilmiştir.

Tablo 3:2021 Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu

Bütçe Gelirinin Ekonomik Kodu	Bütçe Gelir Tahmini (TL)	Tahsilat Tutarı (TL)	Red ve İadeler (TL)	Net Tahsilat (TL)	Gerçekleşme Yüzdesi (%)
01- Vergi Gelirleri	77.465.000,00	62.130.917,92	130.273,17	62.000.644,75	80
03- Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	37.381.000,00	35.028.378,11	200.951,42	34.827.426,69	93
04- Alınan Bağış ve Yardımlar	2.355.000,00	1.806.374,92	0,00	1.806.374,92	77

05- Diğer Gelirler	78.536.000,00	59.644.491,18	201.563,79	59.442.927,39	76
06- Sermaye Gelirleri	23.927.000,00	1.018.796,00	0,00	1.018.796,00	4
08-Alacaklardan Tahsilat	0,00	0,00	0,00	0,00	0
09- Red ve İadeler	205.000,00	0,00	0,00	0,00	0
Toplam	219.459.000,00	159.628.958,13	532.788,38	159.096.169,75	72

Buna göre 2021 yılında net bütçe geliri %72 seviyesinde gerçekleşmiştir. Vergi gelirleri (%80) ve teşebbüs ve mülkiyet gelirleri (%93) oranında , sermaye gelirleri ise Sosyal Güvenlik Kurumu'na olan prim borçlarının taşınmaz devri ile kapatılmasına yönelik mahsuplaşma işlemlerinin bütçe yılı içerisinde tamamlanamamasından dolayı (%4) beklenenin çok altında gerçekleşmiştir.

Tablo 4:2021 Yılı Bütçe Giderleri Tablosu

Bütçe Giderinin Ekonomik Kodu	Bütçe Ödeneği (TL)	Bütçe Gideri (Gerçekleşen) Tutar (TL)	Gerçekleşme Yüzdesi (%)
01- Personel Giderleri	52.031.500,00	48.043.806,01	92,33
02- Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	9.690.500,00	9.319.170,91	96,17
03- Mal ve Hizmet Alım Giderleri	104.961.000,00	93.147.666,17	88,75
04- Faiz Gideri	2.516.000,00	2.515.693,32	99,98
05- Cari Transferler	2.038.000,00	1.770.667,89	86,88
06- Sermaye Giderleri	47.581.500,00	47.150.563,18	99,1
07- Sermaye Transferleri	1.000,00	0,00	0
08- Borç Verme	0,00	0,00	0
09- Yedek Ödenekler	639.500,00	0,00	0
Toplam	219.459.000,00	201.947.567,48	92,02

Buna göre 2021 yılında bütçe giderleri % 92,02 seviyesinde gerçekleşmiştir.

Belediyenin bütçe gelirler ve giderlerinin ekonomik sınıflandırmaya göre son üç yıllık seyri ve 2020 yılının 2019 yılına, 2021 yılının 2020 yılına göre değişim yüzdeleri aşağıdaki tablolarda yer almaktadır.

Tablo 5:Bütçe Gelirlerinin 3 Yıllık (2019-2021) Seyri

Bütçe Gelirinin Çeşidi	2019 Yılı (TL) (A)	2020 Yılı (TL) (B)	2021 Yılı (TL) (C)	2020-2019 Değişim Oranı (%) [D=(B-A)/A]	2021-2020 Değişim Oranı (%) [E=(C-B)/B]
Vergi Gelirleri	47.644.860,26	55.288.030,41	62.130.917,92	16	12

Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	10.663.229,26	27.614.765,36	35.028.378,11	159	27
Alınan Bağış ve Yardım ile Özel Gelirler	684.642,20	1.728.516,84	1.806.374,92	152	5
Diğer Gelirler	36.249.818,37	41.960.211,55	59.644.491,18	16	42
Sermaye Gelirleri	171.123,00	572.049,85	1.018.796,00	234	78
Toplam	95.413.673,09	127.163.574,01	159.628.958,13	33	26
Bütçe Gelirlerinden Red ve İadeler Toplamı (-)	555.401,00	586.371,95	532.788,38	6	9
Net Toplam	94.858.272,09	126.577.202,06	159.096.169,75	33	26

Tablodaki veriler dikkate alındığında, 2021 yılında gelirler bir önceki yıla göre 32.518.967,69-TL'lik (%26) artış göstermiştir. Bu çerçevede; alınan bağış ve yardım ile özel gelirlerde 77.858,08-TL (%5) ,vergi gelirlerinde 6.842.887,51TL (%12), diğer gelirlerde 17.684.279,63-TL (%42) ve sermaye gelirlerinde 446.746,15TL (%78) tutarlarındaki artışlar toplam artış üzerinde belirleyici olmuştur.

Tablo 6:Bütçe Giderlerinin 3 Yıllık (2019-2021) Seyri

Bütçe Çeşidi	2019 Yılı (TL) (A)	2020 Yılı (TL) (B)	2021 Yılı (TL) (C)	2020-2019 Değişim Oranı (%) [D=(B-A)/A]	2021-2020 Değişim Oranı (%) [E=(C-B)/B]
Personel Giderleri	44.019.984,38	45.608.855,83	48.043.806,01	3,61	5,34
SGK Devlet Prim Giderleri	8.387.947,46	8.730.480,64	9.319.170,91	4,08	6,74
Mal ve Hizmet Alım Giderleri	54.256.356,63	54.592.191,03	93.147.666,17	0,62	70,62
Faiz Giderleri	776.020,15	1.022.397,91	2.515.693,32	31,75	146,06
Cari Transferler	1.742.770,45	2.078.338,91	1.770.667,89	19,25	-14,80
Sermaye Giderleri	12.401.044,55	13.415.517,97	47.150.563,18	8,18	251,46
Sermaye Transferleri	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Toplam	121.584.123,62 TL	125.447.782,29 TL	201.947.567,48 TL	%3,18	%60,98

Belediyenin bütçe giderleri toplamı 2021 yılında 2020 yılına göre 76.499.785,19 TL (%60,98) artmıştır. Gider kalemleri incelendiğinde; 2021 yılında personel giderlerinin 2.434.950,18 TL (%5,34), sosyal güvenlik kurumlarına devlet prim giderlerinin 588.690,27 TL (%6,74) arttığı görülmektedir. Mal alım ve hizmet giderlerinde 38.555.475,14 TL'lik (%70,62), sermaye giderlerinde 33.735.045,21 TL'lik (%251,46) ve faiz giderlerinde 1.493.295,41 TL'lik (%146,06) artış olmuş, buna karşın cari transferlerinde 307.671,02 TL'lik (%14,80) bir azalış olmuştur. Faiz giderlerinde ve sermaye giderlerinde meydana gelen önemli artışın sebebi, 2021

yılı içinde girişilen alt ve üst yapı yatırımları için alınan kredilere ilişkin fazi ödemeleri ve yatırımlara yapılan harcamalardan kaynaklanmaktadır.

Faaliyet Sonuçları Tablosuna göre; bütçe ile ilgili olsun ya da olmasın Belediyenin faaliyetlerinden dolayı tahakkuk eden 2021 yılı Faaliyet Gideri 169.893.795,16 TL, Faaliyet Geliri 163.150.791,40- TL olup Dönem Olumsuz Faaliyet Sonucu ise 6.743.003,76 TL olarak gerçekleşmiştir.

Didim Belediyesinin doğrudan ve/veya dolaylı hissedarı olduğu şirketler aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir:

Tablo 7:Belediyenin Doğrudan Hissedarı Olduğu Şirketler

Sıra No	Şirketin Adı	Toplam Sermaye Tutarı (TL)	Belediyenin Sahip Olduğu Sermaye Tutarı (TL)	Hisse Oranı (%)
1	Dibel Turizm İnş.Tem.Gıda San Ve Tic.A.Ş	630.000,00	630.000,00	100
2	Dihiz Org.Denz.Taş.Gıda Çiçek Tem.Hizm.San.ve TİC.A.Ş	50.000,00	50.000,00	100

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

1.4.1. Kamu İdaresinin Muhasebe Sistemi

Didim Belediyesinin muhasebe kayıt işlemleri Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre gerçekleştirilmektedir. Mahalli idarelerin hesap planı, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin 46'ncı maddesinde ana hesap grupları, hesap grupları ve hesaplar itibariyle belirlenmiş çerçeve hesap planında yer alan hesaplardan oluşmaktadır. Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hesap planında yer almamakla birlikte, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği hesap planında yer alan herhangi bir hesabın kullanılması gerekliliği ortaya çıkarsa Yönetmelik'teki hesap planına ilave hesap eklemeye veya çıkarmaya, Hazine ve Maliye Bakanlığının uygun görüşü üzerine Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı yetkilidir.

Ayrıca, mahalli idarelere ait detaylı hesap planları, bu Yönetmelik'te belirlenen hesap planı çerçevesinde Hazine ve Maliye Bakanlığının görüşü alınmak suretiyle ilgili Bakanlıklarca hazırlanmaktadır.

1.4.2. Kamu İdaresinin Raporlama Sistemi

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 484 ve 485'inci maddeleri

uyarınca; mali tablolar, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nde belirlenen ilkelere ve standartlara uygun olarak hazırlanır ve belirlenen sürelerde ilgililerin bilgisine sunulur. Bu bağlamda, İdarece üretilen cetvel ve temel mali tablolar ile diğer mali tablolar şunlardır:

- a) Mizan cetveli
- b) Temel mali tablolar
  - 1) Bilanço
  - 2) Faaliyet sonuçları tablosu
  - 3) Nakit akış tablosu
- c) Diğer mali tablolar
  - 1) Bütçe uygulama sonuçları tablosu
  - 2) Gelirlerin ekonomik sınıflandırılması tablosu
  - 3) Giderlerin fonksiyonel sınıflandırılması tablosu
  - 4) Giderlerin ekonomik sınıflandırılması tablosu
  - 5) Bütçe gelirlerinin ekonomik sınıflandırılması tablosu
  - 6) Bütçe giderlerinin kurumsal sınıflandırılması tablosu
  - 7) Bütçe giderlerinin fonksiyonel sınıflandırılması tablosu
  - 8) Bütçe giderlerinin finansal sınıflandırılması tablosu
  - 9) Bütçe giderlerinin ekonomik sınıflandırılması tablosu
  - 10) Bütçe giderleri ve ödenekler tablosu.

1.4.3. Kamu İdaresi Tarafından Denetime Sunulan Defter, Tablo ve Belgeler

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştay Başkanlığına gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar denetime sunulmuştur:

-
- Birleştirilmiş veriler defteri,
  - Geçici ve kesin mizan,
  - Bilanço,
  - Faaliyet sonuçları tablosu,
  - İdare taşınır mal yönetimi ayrıntılı hesap cetveli ile idare taşınır mal yönetim hesabı icmal cetveli.

Kamu İdaresinin denetimi; yukarıda belirtilen defter, tablo ve belgeler ile Usul ve Esaslar'ın 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır.

Denetim görüşü, Kamu İdaresinin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tabloları olan bilanço ve faaliyet sonuçları tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmekle sorumludur.

---

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürlerinin tasarlanmasına esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 55'inci maddesine göre iç kontrol; idarenin amaçlarına, belirlenmiş politikalara ve mevzuata uygun olarak faaliyetlerin etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde yürütülmesini, varlık ve kaynakların korunmasını, muhasebe kayıtlarının doğru ve tam olarak tutulmasını, mali bilgi ve yönetim bilgisinin zamanında ve güvenilir olarak üretilmesinin sağlamak üzere idare tarafından oluşturulan organizasyon, yöntem ve süreçle iç denetimi kapsayan mali ve diğer kontroller bütünüdür.

Maliye Bakanlığı tarafından 31.12.2005 tarihli ve 26040-3 mükerrer sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan ve 01.01.2006 da yürürlüğe giren İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul Ve Esasların "İç Kontrol Standartları" başlıklı 5'inci maddesinde; "*İç Kontrol Standartları, merkezi uyumlaştırma görevi çerçevesinde Maliye Bakanlığı tarafından belirlenir*

---

ve yayımlanır. İdareler, malî ve malî olmayan tüm işlemlerinde bu standartlara uymakla ve gereğini yerine getirmekle yükümlüdür. Kanuna ve iç kontrol standartlarına aykırı olmamak koşuluyla, idarelerce görev alanları çerçevesinde her türlü yöntem, süreç ve özellikli işlemlere ilişkin standartlar belirlenebilir.” hükmü yer almaktadır.

Mezkûr hüküm gereği Maliye Bakanlığı, Kamu İdarelerinde iç kontrol sisteminin oluşturulması, uygulanması, izlenmesi ve geliştirilmesi amacıyla gerekli standart ve temel şartları belirlemiş ve “Kamu İç Kontrol Standartları Tebliği” adı altında 26.12.2007 tarih ve 26738 sayılı Resmi Gazete’de yayımlamıştır.

Didim Belediyesince 2015 yılında hazırlanan “Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planı” Maliye Bakanlığı Bütçe ve Mali Kontrol Genel Müdürlüğüne elektronik ortamda gönderilmiştir. 2021-2022 yıllarına ilişkin olarak revize edilen İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planı Kamu İç Kontrol Standartları Tebliği'ne uygun olarak 18 kamu iç kontrol standardı ve bu standartları sağlayan 79 genel şartı içerecek şekilde hazırlanmış ve üst yönetici tarafından onaylanmıştır.

Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planı Rehberi doğrultusunda, Eylem Planında öngörülen faaliyet ve düzenlemelerin gerçekleşme sonuçları yılda bir izlenip değerlendirilmekte ve üst yöneticiye raporlanmaktadır.

Kamu İç Kontrol Rehberi doğrultusunda iç kontrol sistemi yılda bir kez değerlendirilmekte, değerlendirme formları ve raporlar düzenlenmektedir.

İç Kontrol İzleme ve Yönlendirme Kurulu üst yöneticinin onayı ile görevlendirilmiştir.

Kurum personeli ile “Kamu Görevlileri Etik Sözleşmesi” imzalanarak personelin özlük dosyalarına eklenmiştir.

Kurum organizasyon yapısı içerisinde personelin ve müdürlüklerin görev, yetki ve sorumlulukları açık bir şekilde belirlenmiş olup personel görev tanımları İnsan Kaynakları ve Eğitim Müdürlüğü tarafından yapılmış, 16 adet müdürlüğün tamamının çalışma usul ve esasları meclis kararına istinaden teşkilat yönetmeliğinde düzenlenmiştir.

Kurumda iş akış süreçleri belirlenmiştir.

Kurumda ihtiyaç analizine dayalı hizmet içi eğitim planlaması yapılmaktadır.

Yönetimin ihtiyaç duyduğu gerekli bilgileri ve raporları üretecek ve analiz yapma

---

imkanı sunacak bir yönetim bilgi sistemi bulunmaktadır.

Hazırlanan dönemsel raporların (Stratejik Plan, Performans Programı, Faaliyet Raporu ve Kurumsal Mali Durum ve Beklentiler Raporu vb.) dürüstlük, saydamlık ve hesap verilebilirlik ilkeleri gereği kamuoyuna erişiminin açık olduğu tespit edilmiştir.

Hazırlanan Faaliyet Raporlarında Mali Hizmetler Birim Yöneticisi ve Üst Yönetici adına iç kontrol güvence beyanlarına yer verilmiştir.

Risk analiz çalışmalarının, risk tespit çalışmalarının, risk değerlendirme çalışmalarının yapıldığı ve kayıt altına alındığı tespit edilmiştir.

Belediye tarafından 20.12.2021 tarihinde Ön Mali Kontrole İlişkin Yönerge çıkarılmış olup Mali Hizmetler Müdürlüğünde bir personel Ön Mali Kontrol Görevlisi olarak atanmıştır.

İç Denetim Koordinasyon Kurulu Kararı ve İçişleri Bakanlığının teklifi üzerine 5436 sayılı Kanun'un 16'ncı maddesine göre, mahalli idarelere iç denetçi kadrosu ihdasına ilişkin 2006/10911 sayılı ve 2013/4747 sayılı Bakanlar Kurulu Kararlarında Didim Belediyesine iç denetçi kadrosu ihdas edilmemiştir.

Başarılı bir iç kontrol sisteminin varlığı için kontrol ortamı temel önemdedir. İyi bir kontrol ortamının belirleyici özelliği de şüphesiz kurum üst yönetimi başta olmak üzere tüm çalışanların sistemin yapılandırılması ve işlerliğinin sağlanmasındaki olumlu ve yapıcı yaklaşımlarıdır. Sistem gerekliliklerinin farkındalığı ve yerine getirilmesine ilişkin somut unsurlar değerlendirildiğinde, Didim Belediyesi üst yönetim ve çalışanlarının iç kontrol sistemi ve kurumsal risk yönetimi işleyişine ilişkin pozitif ve destekleyici tavır sergiledikleri anlaşılmaktadır.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

Didim Belediyesi 2021 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve kamu idaresi tarafından sunulan, geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

7. DENETİM BULGULARI

Raporda yer alan bulgular, denetimler sonucunda tespit edilen hususlara kamu idaresi tarafından verilen cevapların değerlendirilmesi suretiyle düzenlenmiştir.

A. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAĞI BULGULAR

Herhangi bir denetim bulgusu tespit edilmemiştir.

B. DİĞER BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olmayan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Bazı İşyerleri İçin Çevre Temizlik Vergisi Mükellefiyeti Tesis Edilmemesi

Belediye sınırları içindeki bazı iş yerleri için çevre temizlik vergisi mükellefiyeti tesis ettirilmediği görülmüştür.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun "Çevre temizlik vergisi" başlıklı mükerrer 44'üncü maddesinde; belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde bulunan ve belediyelerin çevre temizlik hizmetlerinden yararlanan konut, iş yeri ve diğer şekillerde kullanılan binaların çevre temizlik vergisine tabi olduğu, iş yerleri ve diğer şekilde kullanılan binalara ait çevre temizlik vergisinin maddede belirtilen tarifeye göre alınacağı ve büyükşehirlerde %25 artırımlı uygulanacağı, bu verginin belediyelerce binaların tarifedeki derecelere intibak ettirilmesi üzerine her yılın Ocak ayında yıllık tutarı itibarıyla tahakkuk etmiş sayılacağı, tahakkuk eden bu verginin her yıl emlak vergisinin taksit sürelerinde ödeneceği, bu maddede yer alan tutarların her yıl yeniden değerlendirilmesinde artırılacağı ve bu tutarların belirlenmesinde, vergi tutarlarının yüzde beşini aşmayan kesirlerin dikkate alınmayacağı hüküm altına alınmıştır.

Didim Vergi Dairesi Müdürlüğünden alınan verilere göre Belediye sınırları içerisinde kayıtlı ve faal 7677 vergi dairesi mükellefinin bulunduğu, İdarenin gelir işlemlerinin incelenmesi sonucunda ise çevre temizlik vergisi mükellefi sayısının 3301 olduğu tespit edilmiştir. Geriye kalan 4376 mükellefin 1822'sinin işyeri bulunmayan şube, 1107'sinin şantiye alanı, 275'inin okul aile birliği ve site yönetimi gibi işyerleri bulunmayan mükellefler, yine 55'inin pazarcılık faaliyeti olduğu değerlendirildiğinde çevre temizlik vergisi mükellefi olması gerektiği halde herhangi bir mükellefiyet tesis edilmeyen işyeri sayısının 1117 adet olduğu anlaşılmaktadır.

Belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde bulunan ve belediyelerin çevre temizlik hizmetlerinden yararlanan iş yerleri çevre temizlik vergisine tabi olup bu verginin takip tahakkuk ve tahsilatına ilişkin eksiklikler belediyenin gelir kaybına uğramasına neden olacaktır.

Belediye verdiği cevapta; bulgu konusu hususa katılmış olup, çevre temizlik vergisi mükellefiyeti tesis etme çalışmalarına başlanıldığını ve sürecin devam ettiğini belirtmiştir.

Bu itibarla, çevre temizlik vergisi mükellefiyeti tesis edilmeyen işyerlerinden kaynaklanan gelir kaybının telafisi için, ilgili birimlerce mevzuatında öngörülen şekilde mükellefiyet tesis edilmeli ve tahakkuk işlemlerine başlanarak süresi içerisinde tahsili sağlanmalıdır.

BULGU 2: Çevre Temizlik Vergisinin Hesaplanmasında Esas Olan Bina Derecelerinin Belirlenmemesi

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu ile Belediye meclisine verilen çevre temizlik vergisinin hesaplanmasında esas teşkil eden derece belirleme yetkisinin kullanılmadığı tespit edilmiştir.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun "Çevre temizlik vergisi" başlıklı mükerrer 44'üncü maddesinde; belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde bulunan ve belediyelerin çevre temizlik hizmetlerinden yararlanan konut, iş yeri ve diğer şekillerde kullanılan binaların çevre temizlik vergisine tabi olduğu, iş yeri ve diğer şekillerde kullanılan binalara ait çevre temizlik vergisinin belediyelerce binaların tarifedeki derecelere intibak ettirilmesi üzerine her yılın Ocak ayında yıllık tutarı itibarıyla tahakkuk etmiş sayılacağı, belediye meclislerinin buldukları mahallin sosyal ve ekonomik farklılıkları ile büyüklüklerini de dikkate alarak binaların hangi dereceye gireceğini tespit etmeye yetkili olduğu belirtilmiş ve tarifede bina grup ve dereceleri aşağıda Tablo 8'de gösterildiği gibi yer almıştır.

Tablo 8:Çevre Temizlik Vergisi Bina Grup ve Dereceleri

Bina Grupları	1. Derece	2. Derece	3. Derece	4. Derece	5. Derece
1. Grup	1.400	1.120	840	700	560
2. Grup	850	670	500	420	340
3. Grup	560	450	340	280	225
4. Grup	280	225	170	140	115
5. Grup	170	140	100	85	70
6. Grup	85	70	50	40	30
7. Grup	30	25	18	15	12

13.12.2005 tarih ve 2005/9817 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ise çevre temizlik vergisi uygulamasına esas olacak bina gruplarını aşağıda Tablo 9’da gösterildiği şekilde belirlemiştir.

Tablo 9:Çevre Temizlik Vergisi Bina Grupları

BİNA GRUPLARI	1-Öğrenci sayısı: (Okul,yurt,kreş,dershane, kurs,eğitim merkez, anaokulu, yuva vb. eğitim ve öğretim faaliyeti yapılan binalar.)	2- Yatak kapasitesi: (Konaklama tesisleri ile hastahaneler ve diğer yataklı sağlık tesislerine ait binalar.)	3- Kullanım alanı (m ²): a) Her türlü yeme, içme ve eğlence yerleri.	b)Daimi surette faaliyet gösteren lunapark, panayır, fuar, stadyum, hipodrum, spor salonu gibi yerler ile eşya depolamaya mahsus olan yerler.	4- Koltuk sayısı: (Sinema, tiyatro, opera, bale vb. biletle girilen koltuklu eğlence yerleri.	5-Personel sayısı: (1, 2, 3 ve 4 üncü sıradakiler hariç, ticari, sınai, zirai ve mesleki faaliyetler için kullanılan binalar ile bunlar dışında kalan faaliyetlere mahsus binalar.)
I.GRUP	750’den fazla	500’den fazla	1000’den fazla	5000’den fazla	2000’den fazla	300’den fazla
II.GRUP	750-500	500-300	1000-500	5000-4000	2000-1500	300-200
III.GRUP	499-250	299-150	499-250	3999-3000	1499-1000	199-100
IV.GRUP	249-100	149-50	249-100	2999-2000	999-500	99-50
V.GRUP	99-50	49-20	99-50	1999-1000	499-250	49-10
VI.GRUP	49-20	20’den az	50’den az	999-500	249-100	9-4
VII.GRUP	20’den az	-	-	500’den az	100’den az	3 ve daha az, konutlar

Anılan mevzuat hükümleri ile bina grup ve derece tabloları birlikte değerlendirildiğinde; Örneğin, öğrenci sayısı 750’den fazla olan bir eğitim merkezi Tablo 9’da belirlenen bina gruplamasına göre I.Grupta yer alacak, derecesi ise Kanun’un verdiği yetkiye dayanarak belediye meclisi tarafından mahallin sosyal ve ekonomik farklılıkları ile büyüklükleri de dikkate alınarak Tablo 8’de yer alan 1-5 derece arasında tespit edilecektir.

Belediyece yapılan uygulamalarda, binaların Tablo 9’a göre belirlenen grupları aynı zamanda bina grup derecesi kabul edilmektedir. Örneğin, yatak kapasitesi 350 olan bir otel için II. Grup 2. Derece belirlenmiştir. Oysa, tabloda görüleceği üzere satırda yer alan bilgiler, sütunda nitelikleri ve ölçüye esas kriterleri belirtilen binaların kriter büyüklüğüne göre yalnızca hangi grupta sayılacağına ilişkindir.

Belediye verdiği cevapta; Belediye Meclislerinin buldukları mahallin sosyal ekonomik farklılıkları ile büyüklüklerini dikkate alarak binaların hangi dereceye gireceğini tespit etmeye yetkili olduklarını ve konunun Belediye Meclisine sunulacağını belirtmiştir.

Sonuç olarak, çevre temizlik vergisi hesabında esas alınacak bina derecelerinin, Belediye Meclisince, mahallin sosyal ve ekonomik farklılıkları ve büyüklükleri dikkate alınarak tespit edilmesi gerekmektedir.

BULGU 3: İlan ve Reklam Vergisi Mükellefi Bazı İşletmelerin İlan ve Reklam Vergisi Tahakkuklarının Yapılmaması

Belediye sınırları içerisinde bulunan bazı ilan ve reklam vergisi mükelleflerinin ilan ve reklam vergisi tahakkuk kayıtlarının olmadığı görülmüştür.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun 12 ve 13'üncü maddelerinde, belediye ve mücavir alan sınırları içinde yapılan her türlü ilan ve reklamın ilan ve reklam vergisine tabi olduğu, ilan ve reklam vergisi mükellefinin ilan ve reklamı kendi adına yapan veya yaptıran gerçek veya tüzel kişiler olduğu; "Tarife ve nispet" başlıklı 15'inci maddesinde, dükkân, ticari ve sınai müessese ve serbest meslek erbabınca çeşitli yerlere asılan ve takılan her çeşit levha, yazı ve resim gibi tüm sabit ilan ve reklamların beher metrekaresinden yıllık vergi alınacağı; "Verginin tarhi ve ödenmesi" başlıklı 16'ncı maddesinde de, verginin, ilan ve reklam işinin mükellefçe yapılması halinde ilan veya reklam işinin yapılmasından önce mükellef tarafından verilecek beyanname üzerine tarh ve tahakkuk ettirileceği ve belediye meclislerince alınacak karar üzerine iki eşit taksitte ödenebileceği hüküm altına alınmıştır.

Didim Vergi Dairesi Müdürlüğünden alınan vergi mükellef listesi ve Zabıta Müdürlüğü tarafından işyeri açma ve çalışma ruhsatı verilen işyerleri listesi yardımıyla yapılan kontroller sonucunda, 406 adet iş yeri için ilan ve reklam vergisi tahakkuk ve tahsilatının yapılması gerektiği halde herhangi bir işlemin gerçekleştirilmediği tespit edilmiştir.

Belediye verdiği cevapta; tahakkuku yapılmayan işyerlerinden bir kısmının tabelasının bulunmadığını, bir kısım işyerinin Büyükşehir Belediyesinin yetkisinde olduğunu, geriye kalan 71 adet işyerinin tahakkukunun yapıldığını, kalan işyerlerinin ise tahakkuk işlemlerinin devam ettiğini belirtmiştir.

Sonuç olarak, Belediyenin ilan ve reklam vergisine ilişkin eksik tahakkuklarının bulunması bu kaynaktan sağlanması gereken gelirden mahrum kalmasına sebebiyet vermektedir. Söz konusu vergi ile ilgili eksikliklerin mevzuata uygun bir şekilde tamamlanması gerekmektedir.

BULGU 4: İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatı Olmaksızın Faaliyet Yürüten İşletmeler Bulunması

Belediye sınırları içinde ruhsatsız olarak faaliyet gösteren iş yerlerinin olduğu tespit edilmiştir.

İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik'in, "İşyeri açılması" başlıklı 6'ncı maddesi birinci fıkrasında, yetkili idarelerden usulüne uygun olarak işyeri açma ve çalışma ruhsatı alınmadan işyerinin açılmayacağı, işyeri açma ve çalışma ruhsatı almadan açılan işyerlerinin yetkili idare tarafından kapatılacağı hüküm altına alınmış; "Tanımlar" başlıklı 4'üncü maddesinde de, Belediye sınırları ve mücavir alanlar dışı ile kanunlarda münhasıran il özel idaresine yetki verilen hususlarda il özel idaresi, büyükşehir belediyesi sınırları ve mücavir alanlar içinde büyükşehir belediyesinin yetkili olduğu konularda büyükşehir belediyesi, bunların dışında kalan hususlarda büyükşehir ilçe belediyesi yetkili idare olarak tanımlanmıştır.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun "İşyeri açma izni harcı" başlıklı 81'inci maddesinde ise, belediye sınırları veya mücavir alanlar içinde iş yeri açılmasının iş yeri açma izni harcına tabi olduğu belirtilmiştir.

Zabıta Müdürlüğü kayıtları ile Didim Vergi Dairesi Müdürlüğü kayıtlarının incelenmesi sonucunda, Belediyenin yetki ve görev sınırları içinde olup iş yeri açma ve çalışma ruhsatı olmayan 3241 adet işyerinin bulunduğu, ruhsatsız faaliyet gösteren işyerlerinin çoğunluğunun, avukatlık büroları, eczaneler, doktor muayenehaneleri, muhasebe büroları, özel eğitim kurumları, noterler gibi ruhsat almak zorunda olmayan iş yerleri dışında kalan işyeri açma ve çalıştırma ruhsatı alma zorunluluğu bulunan işyerleri olduğu tespit edilmiştir.

Belediye verdiği cevapta; işyeri açma ve çalışma ruhsatı olmayan işyerlerinden 314 işyerine işlem yapıldığını, 251 işyerine işyeri açma ve çalışma ruhsatı düzenlendiğini, tespit edilen 75 işyerinin pazar tezgahı olması sebebiyle herhangi bir işlem yapılamadığını, geriye kalanlar için çalışmaların devam ettiğini belirtmiştir.

Sonuç olarak, Belediye sınırları içerisinde ruhsatsız faaliyet gösteren işyerinin bulunmaması, ayrıca, işyeri açma ve çalışma ruhsat harcı gelirinden mahrum kalınmaması açısından ilgili mevzuat hükümlerine göre işlem tesis edilmesi gerekmektedir.

BULGU 5: Personel Giderlerinin Yasal Sınırı Aşmasına Rağmen Geçici İşçi İstihdam Edilmesi

Belediyenin, yıllık toplam personel giderlerinin, gerçekleşen en son yıl bütçe gelirlerinin yeniden değerlendirme katsayısı ile çarpımı sonucu bulunan miktarın yüzde otuzunu aşmasına rağmen geçici işçi statüsünde personel istihdam ettiği tespit edilmiştir.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 49'uncu maddesinde; Belediyenin yıllık toplam personel giderlerinin, gerçekleşen en son yıl bütçe gelirlerinin 213 sayılı Vergi Usul Kanununa göre belirlenecek yeniden değerlendirme katsayısı ile çarpımı sonucu bulunacak miktarın yüzde otuzunu aşamayacağı; yılı içerisinde aylık ve ücretlerde beklenmedik bir artışın meydana gelmesi sonucunda personel giderlerinin söz konusu oranları aşması durumunda, cari yıl ve izleyen yıllarda personel giderleri bu oranların altına ininceye kadar yeni personel alımının yapılamayacağı ve yeni personel alımı nedeniyle bu oranın aşılması sebebiyle oluşacak kamu zararının, zararın olduğu tarihten itibaren hesaplanacak kanunî faiziyle birlikte belediye başkanından tahsil edileceği hüküm altına alınmıştır.

İdarenin hesap ve işlemlerinin incelenmesi sonucunda, aşağıdaki tabloda görüleceği üzere; 2021 yılı toplam personel giderlerinin, gerçekleşen en son yıl bütçe gelirlerine yeniden değerlendirme katsayısı uygulandığında bulunan miktarın % 34,78'i olarak gerçekleştiği görülmüştür.

2021 yılı içinde sözü edilen personel giderleri oranı aşılmış olmasına karşın 112 adet geçici personel 5 ay 29 günlüğüne istihdam edilmiştir.

Tablo 10:2020 Yılı Personel Giderlerinin Gerçekleşen Gelirlere Oranı

2020 Yılı Gerçekleşen Gelir (Kesin Hesapta Yer Alan Yılı Net Tahsilat Tutarı)	A	126.577.202,06
213 Sayılı Vergi Usul Kanununa Göre 2021 Yılında Uygulanacak Yeniden Değerleme Oranı	B	%9,11
Gerçekleşen En Son Yıl Bütçe Gelirleri X Yeniden Değerleme Oranı	AXB=C	11.531.183,11
Kesinleşen Gelirin Yeniden Değerlenmiş Hali	A+C=D	138.108.385,17
2021 Yılı Personel Giderleri Toplamı (Kesin Hesapta Yer Alan)	E	48.043.806,01
2021 Yılı Personel Giderlerinin Gelire Oranı	E/D	%34,78

Belediye verdiği cevapta; istihdam edilen geçici işçilerin Belediye Meclisinden vize edilerek çalıştırıldığını, turizm sezonunun başlamasıyla birlikte İlçe nüfusunun 5-6 kat arttığını ve çöp toplama hizmetleri, plajların temizliği, sokak ve caddelerin süpürülmesi, yıkanması ve

diğer temizlik faaliyetlerinin yaz sezonu sonuna kadar üç vardiyalı çalışma sistemi ile yürütülmesi nedeniyle daha fazla geçici işçi çalıştırılması için ilgili bakanlıktan izin istendiğini ancak, bir geri dönüş alınmadığını ve konu ile ilgili herhangi bir işlem yapılmadığını belirtmiştir.

Sonuç olarak; personel istihdamının Kanun'un amir hükmüne uygun bir şekilde yapılması, yukarıda yer verilen sınır aşıldığında yeni personel teminine gidilmemesi gerekmektedir.

BULGU 6: Kalkınma Ajansı Paylarının Aktarılmaması

Belediye tarafından, kalkınma ajansı paylarının haziran ayı sonuna kadar ajans hesabına aktarılmadığı görülmüştür.

5449 sayılı Kalkınma Ajanslarının Kuruluşu, Koordinasyonu ve Görevleri Hakkında Kanun'un "Gelirler ve yönetilecek fonlar" başlıklı 19'uncu maddesinde; ajansların gelirleri ve yöneteceği fonlar arasında belediyeler için bir önceki yıl gerçekleşen bütçe gelirleri üzerinden, borçlanma ve tahsisi mahiyetteki gelir kalemleri hariç tutulmak üzere yüzde bir oranında cari yıl bütçesinden aktarılacak paylar sayılmış ve bu payların belediyeler tarafından haziran ayının sonuna kadar ajans hesabına aktarılması gerektiği, paylar süresi içerisinde aktarılmadığında ise bu idarelere genel bütçe vergi gelirleri tahsilat toplamı üzerinden ayrılan paydan ilgisine göre Maliye Bakanlığı ve/veya İller Bankasınca kesilerek ilgili ajans hesabına aktarılacağı belirtilmiştir.

Belediye muhasebe kayıtları incelendiğinde, 363.99.10 Kalkınma Ajansı Payları hesap kodunda kalkınma ajansı paylarının takip edildiği ve 1.310.510,80 TL faizi, 3.374.781,60 TL anapara toplam 4.685.292,40 TL alacak kaydının bulunduğu tespit edilmiştir.

Belediye verdiği cevapta; Korono virüs (Covid-19) salgının ekonomik ve sosyal hayata etkileri nedeniyle ilgili kalkınma ajansına (GEKA) düzenli ödeme yapılamadığını ve takip eden yıllarda bulgu konusunda işlem yapılacağını belirtmiştir.

Kalkınma ajansı paylarının Belediye tarafından ilgili yılın Haziran ayı sonuna kadar ajansın banka hesabına aktarılması gerekmektedir.

BULGU 7: Bütçe İçi İşletmelerin İktisadi ve Ticari İşleri için Ayrılan Ödeneğin Bir Özel Hesaba Aktarılarak Kullanılmaması

Belediye bünyesinde faaliyet gösteren bütçe içi işletmelere ilişkin sermaye aktarımı ve harcamalara ilişkin muhasebeleştirme işlemlerinin mevzuat gereklerine uygun olarak yerine getirilmediği görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe İçi İşletme Yönetmeliği'nin 8'inci maddesinin dördüncü fıkrasında; işletme ödeneğinin iktisadi ve ticari işler için nakit sermaye olarak kullanılacak kısmının ekonomik sınıflandırmada borç verme kodunda gösterileceği ve bu ödeneğin işletme adına açılmış bir özel hesaba aktarılmak suretiyle kullanılacağı belirtilmektedir.

Öte yandan, işletme için belirlenen ödenek kullanılmak üzere özel hesaba aktarıldıkça 132 Kurumca verilen borçlardan alacaklar hesabına kaydedilmesi gerekmektedir. Bu hesap, bütçedeki ödeneğine dayanılarak yapılan ve vadesi bir yıl veya faaliyet dönemiyle sınırlı olan borç vermeden kaynaklanan alacakların izlenmesi için kullanılmaktadır.

Belediyenin; 06.10.2009 tarih ve 51 sayılı Meclis kararı ile kurulan Barış Kafeteryası İşletmeleri, Didim Plaj İşletmesi, Didim Prefabrik Beton İşletmeciliği, 07.06.2017 tarih ve 58 sayılı Meclis kararı ile kurulan Didim Belediyesi Tıbbi Aromatik Bitkiler ve Süs Bitkileri Üretim Fidanlığı İşletmesi, 31.07.2017 tarih ve 59 sayılı Meclis kararı ile kurulan Didim Belediyesi Seramik Atölyesi Ürünleri İşletmesi, 05.07.2017 tarihli 87 sayılı Meclis kararı ile kurulan Didim Belediyesi Kreş ve Gündüz Bakımevi İşletmesi adları altında bütçe içi işletmelerinin bulunduğu görülmüştür.

Belediyenin ve bütçe içi işletmelerin 2021 dönemi işlemleri incelendiğinde, işletmelerin iktisadi ve ticari faaliyetlerinde kullanılacak ödeneğin ayrılarak ekonomik sınıflandırmada borç verme kodunda gösterilmediği, işletmeler adına ayrı bir hesaba aktarılmadığı ve bütçe içi işletmeler için yapılan giderlerin 132 Kurumca verilen borçlardan alacaklar hesabına kaydedilmeden doğrudan 630 Giderler hesabı kullanılarak 2.874.033,52 TL harcama yapıldığı tespit edilmiştir.

Belediye verdiği cevapta; bulgu konusu hususa katılmış olup gerekli işlemlerin yapılacağını belirtmiştir.

Belediyenin bütçe içi işletmesine ilişkin olarak söz konusu Yönetmelik hükümlerinde belirtilen esaslara uygun işlem tesis etmesi gerekmektedir.

T.C. SAYIşTAY BAşKANLIğI

06520 Balgat / ANKARA

Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00

e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr

<https://www.sayistay.gov.tr>

8. EKLER**EK 1: ÖNCEKİ YIL/YILLAR SAYIŞTAY DENETİM RAPORUNA İLİŞKİN İZLEME FORMU**

Önceki Yıl/Yıllar Sayıştay Denetim Raporuna İlişkin İzleme Tablosu			
Bulgu Adı	Yıl/Yıllar	İdare Tarafından Yapılan İşlem	Açıklama
Bazı İşyerlerinden Çevre Temizlik Vergisi Alınmaması ve Bina Vergisinin Eksik Alınması	2018	Yerine Getirilmedi	2021 yılında İşyerlerine ait bina vergileri doğru hesaplanmış olup, bazı işyerlerinden çevre temizlik vergisi alınmaması 2021 yılında da devam ettiğinden, 2021 yılı Sayıştay Denetim Raporunun 'Diğer Bulgular' bölümünün 1'inci maddesinde aynı konu

			hakkında bulgu düzenlenmiştir.
Belediyenin Yıllık Personel Giderleri Toplamının Kanunda Belirtilen Yüzde Otuz Sınırını Aşması	2018	Yerine Getirilmedi	Belediyenin yıllık personel giderleri toplamının kanunda belirtilen yüzde otuz sınırını aşması 2021 yılında da devam ettiğinden, 2021 yılı Sayıştay Denetim Raporunun "Diğer Bulgular" bölümünün 5'inci maddesinde aynı konu hakkında bulgu düzenlenmiştir.
İş Yerlerinden Alınan Çevre Temizlik Vergilerinin Hatalı Olarak Hesaplanması	2018	Yerine Getirilmedi	İş yerlerinden alınan çevre temizlik vergilerinin hatalı olarak hesaplanması 2021 yılında da

			devam ettiğinden, 2021 yılı Sayıştay Denetim Raporunun "Diğer Bulgular" bölümünün 2'nci maddesinde aynı konu hakkında bulgu düzenlenmiştir.
--	--	--	---